

Список використаних джерел:

1. Land in Europe: prices, taxes and use patterns Luxembourg: Office for Official Publications of the European Union, 2010. p. 60.

2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.10.2020).

3. Павлій А. С. Аналіз зарубіжного досвіду побудови систем земельного оподаткування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 7. С. 15-160.

4. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 р. № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення 10.10.2020).

Білан Ярослава Іванівна

Секретар Зборівської міської ради Тернопільської області

МІСЦЕВЕ ОПОДАТКУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Для України місцеве оподаткування пов'язане з проблематикою фінансового забезпечення місцевих органів влади, системою мобілізації доходів місцевих бюджетів, стан яких зумовлюється рівнем централізації влади в державі та діючою системою бюджетного регулювання. Нині місцеве оподаткування України перебуває в стадії активної розбудови, в процесі якої висвітлюються проблемні питання та виклики як для центральної влади, так і для місцевих органів влади щодо адміністрування місцевих податків та зборів.

Місцеві податки мають виступати основним джерелом формування доходів місцевих бюджетів, оскільки формують їх власні кошти. Це твердження особливо актуальне в аспекті вжиття заходів фінансової децентралізації, яка «полягає у передачі джерел доходів місцевих бюджетів з державного бюджету і

повноважень щодо управління ними від державних органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування для реалізації ними власних та делегованих державою функцій» [2].

У цьому аспекті зазначимо, що з 2015 р. в Україні здійснюється активна розбудова місцевого самоврядування в рамках затвердженої державою фінансової децентралізації, яка передбачає новий механізм міжбюджетного розподілу коштів та суттєві зміни в розподілі джерел формування дохідної бази центрального та місцевих бюджетів на користь останніх.

Трансформації в системі бюджетного розподілу коштів України спрямовані на зростання власних коштів місцевих бюджетів, які «мають формуватися переважно за рахунок податкових надходжень через механізм місцевого оподаткування» [1].

Одним з показників оцінювання фіскальної ефективності податкових надходжень є показник продуктивності використання коштів, виділених з бюджету на виконання податковими органами їх повноважень. Щодо цього зазначимо, що, відповідно до висновків Рахункової палати за результатами проведення аудиту ефективності, встановлено зниження у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 7% продуктивності роботи органів ДФС щодо забезпечення надходжень до бюджету [3].

Проблема підвищення фіскальної ефективності місцевого оподаткування також пов'язана з неповним використанням їх фіскального потенціалу. Так, сплата податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, здійснюється за низькими ставками. Циклічність економічного розвитку не має на цей податок такого безпосереднього впливу, як вплив на загальнодержавні податки [7, с. 87]. Водночас сучасні реалії економічного становища домогосподарств свідчать про те, що саме низька платоспроможність домогосподарств та підвищення тарифів на комунальні послуги змушують місцеві органи влади затверджувати ставки цього податку на мінімальному рівні. Лише за умови зростання показників добробуту населення доцільно підвищувати податкові ставки за цим податком.

Сьогодні залишається актуальним запровадження диференціації ставок за цим податком залежно від вартості майна.

Щодо земельного податку, то зростання надходжень за ним значною мірою залежить від стану обліку прав на землю, розмежування прав на землю між державою та територіальними громадами. В цій сфері необхідно проводити повну інвентаризацію землі, здійснювати дієвий контроль за державною реєстрацією прав на земельні ділянки їх власниками та фактичними користувачами, передавати землі з державної власності в комунальну [6].

Велике значення в податкових надходженнях місцевих бюджетів України має відігравати туристичний збір. На жаль, сьогодні цей податок має низький фіскальний ефект, але зі значним потенціалом з огляду на позитивну динаміку його надходження та перевиконання планових надходжень.

Відзначимо, що, згідно із Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2021 р., затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275-Р, саме галузь туризму і курортів визначена галуззю, яка має бути інтегрована у світовий ринок, отже, задля цього буде здійснюватися державна підтримка стимулювання розвитку останньої. В розвинених країнах туристична діяльність формує до 10% сукупного ВВП країн ЄС, кількість робочих місць у сфері туризму та в інших сферах, пов'язаних з ним, становить 11% [4; 5].

Проведений аналіз місцевого оподаткування свідчить про зростання фіскальної ролі місцевих податків і зборів, але порівняння їх питомої ваги у доходах місцевих бюджетів України з аналогічними даними зарубіжних країн, свідчить про необхідність подальшого пошуку шляхів вдосконалення місцевого оподаткування країни. Перспективою розвитку місцевого оподаткування, на наш погляд, є повернення податку на рекламу, який було скасовано із запровадженням Податкового кодексу України.

На сьогоднішній день у період інформатизації суспільства, реклама відіграє велику роль, саме тому, ми вважаємо, податок на рекламу буде не лише важливим фіскальним інструментом, але й важелем соціально-економічного

регулювання. Наведені дані свідчать про стабільну позитивну тенденцію до збільшення надання рекламних послуг. Виняток складає лише 2014 р., що обумовлено спадом ділової активності. Обсяг надання рекламних послуг в Україні за аналізований період збільшився майже у 4 рази, що зайвий раз підкреслює актуальність та перспективність запровадження податку на рекламу. Проведений аналіз стану ринку рекламних послуг свідчить про його розвиток та вдосконалення. Це, на наш погляд, є вагомим аргументом щодо повернення податку на рекламу до складу місцевих податків. Впровадження податку на рекламу є важливим інструментом регулювання ринку рекламних послуг, а також доцільним кроком щодо збільшення фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Ставка податку на рекламу повинна бути диференційована не лише залежно від тривалості розміщення реклами (0,5 % — за розміщення реклами на тривалий термін, 0,1 % — від вартості послуг за розміщення одноразової реклами), але й залежно від виду рекламних послуг.

Дослідження ринку рекламних послуг сприяло виявленню найбільш та найменш розповсюдженої реклами, а саме: найбільший обсяг наданих рекламних послуг на телебаченні (52,19 % станом на 2019 р.), на другому місці — зовнішня реклама (16,11 % станом на 2019 р.), на третьому місці — інтернет реклама (15,28 % станом на 2019 р.), на четвертому — всі інші види реклами (16,12 % станом на 2019 р.).

Таким чином, діюча система місцевого оподаткування в Україні потребує суттєвих доопрацювань, зокрема основними позиціями щодо її удосконалення є наступні:

- піднесення фіскальної ролі місцевих податків і зборів;
- надання статусу місцевих окремим загальнодержавним податкам і зборам, які можуть забезпечити надходження коштів, достатніх для фінансування місцевих потреб;
- перенесення акценту в місцевому оподаткуванні на податки з доходів населення, на прибуток підприємств, на нерухомість;

- надання самостійних прав органам місцевого самоврядування у місцевому оподаткуванні.

Крім того, у контексті здійснених досліджень слід зазначити, що вузловим питанням сьогодення є визначення концепції оптимізації місцевого оподаткування в Україні з урахуванням конкурентних переваг кожного окремого регіону, а також розробка напрямів його удосконалення. Основною ідеєю цієї концепції має бути забезпечення оптимізації місцевого оподаткування та чинного податкового законодавства, збалансування місцевих бюджетів, розширення прав органів місцевого самоврядування зі стягнення місцевих податків та зборів. При цьому повинні бути враховані принципи фінансового забезпечення місцевого самоврядування (автономності, загальності й обов'язковості, соціальної справедливості, економічної ефективності та гласності), які задекларовано Європейською Хартією місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Волохова І. Місцеві податки та збори в доходах місцевих бюджетів України: наслідки проведених реформ. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 23 (2). С. 51–54.
2. Мізіна І. Фінансова децентралізація та її вплив на систему місцевих фінансів України. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 6–7. С. 41–48.
3. Про затвердження Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень органами Державної фіскальної служби України : Рішення Рахункової палати від 20 вересня 2020 р. № 30-5. URL: http://www.as-rada.gov.ua/doccatalog/document/16758545/Zvit_30-5_2020.pdf?subportal=main (дата звернення: 15.10.2020).
4. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2021 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. №

275-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-p> (дата звернення: 15.10.2020).

5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p> (дата звернення: 15.10.2020).

6. Сидор І. П., Карпишин Н. І. Місцеве оподаткування у контексті фінансового забезпечення суспільних послуг. *Ефективна економіка*. 2020. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2020/58.pdf (дата звернення: 12.10.2020)

7. Товкун Л. Місцеві податки та збори як складові податкової системи України: їх особливості та розвиток. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 29. С. 85–96.

Бринюк Тетяна Петрівна
Студентка 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку
Квасниця Оксана Василівна
К.е.н, доцент кафедри фінансів ім.С.І. Юрія
Чернега Юлія Сергіївна
Студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ
Західноукраїнський національний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ

Перебудова сучасних соціальних та культурних умов життєдіяльності суспільства, економічна невизначеність в Україні породжують різноманітні проблеми у галузі вищої освіти, пошук шляхів для розв'язання яких пов'язаний значною мірою з підготовкою майбутніх фахівців з фінансової грамотності у закладах вищої освіти. Тому, досліджуючи проблематику професійної підготовки фахівців з фінансової грамотності, вважаємо необхідним визначити,